

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Λαρίσης-ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Μεσσήνη Σικελίας, 26 Ιουνίου 2024

**Ομιλία του Γ.Γ. ΔΣΟ δρ Μάξιμου Χαρακόπουλου
στην παρουσίαση του Τόμου για τους Ναούς της Αγίας Σοφίας
στη Μεσσήνη της Σικελίας**

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά βρισκόμαστε σήμερα στην ιστορική πόλη της Μεσσήνης. Εδώ, όπως και σε ολόκληρη τη Σικελία, αποπνέεται ακόμη έντονος ο αέρας της αρχαίας Ελλάδας. Στα τοπωνύμια, στα μνημεία, γιατί όχι ακόμη και στους ανθρώπους.

Η σχέση του ελληνισμού με το νησί της Σικελίας ξεκινά ήδη από την β΄ χιλιετία π.Χ., καθώς σύμφωνα με τις ιστορικές εκτιμήσεις ο Οδυσσέας στο νησί της Σικελίας συνάντησε τους Κύκλωπες και τους Λαιστρυγόνες, και πέρασε με επιτυχία ακριβώς από εδώ, από το στενό της Μεσσήνης, από τα φοβερά τέρατα της Σκύλας και της Χάρυβδης.

Στα πρώτα χρόνια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού, τον 8^ο αιώνα π.Χ., ιδρύονται ελληνικές αποικίες, όπως η πόλη σας, από κατοίκους της Χαλκίδας. Η ελληνική παρουσία ήταν συνεχής σε όλους τους κατοπινούς αιώνες, και σημαντική η επιρροή της στη διαμόρφωση του ρωμαϊκού πολιτισμού.

Αλλά ακόμη και στην πρωτοβυζαντινή περίοδο, για τρεις αιώνες, μέχρι το 843 μΧ που καταλήφθηκε από τους Άραβες, η περιοχή υπήρξε τμήμα της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, την γνωστή σήμερα ως Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Τα αναφέρω αυτά, που είναι γνωστά σε όλους σας, όχι για να αναδείξω το ιδιαίτερο παρελθόν της Σικελίας και της Μεσσήνης, που συνδέεται και με την δική μου εθνική προέλευση. Αλλά, πρωτίστως, διότι θέλω να καταδείξω πως η Σικελία είναι ένας χώρος που κατεχοχόν επέδρασαν και οι τρεις συνιστώσες δυνάμεις του ευρωπαϊκού πολιτισμού: η αρχαία ελληνική σκέψη, το ρωμαϊκό δικαιοσύστημα και η χριστιανική παράδοση. Υπήρξε δηλαδή ένα εργαστήριο ώσμωσης αυτών των μεγάλων ρευμάτων που διαμόρφωσαν αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως Ευρώπη.

Δυστυχώς, στις ημέρες μας φαίνεται ότι υπάρχει μια ισχυρή τάση αυτό το παρελθόν να αποσιωπάται ή ακόμη και να διαστρεβλώνεται. Να επιδιώκεται να οικοδομηθεί το κοινό ευρωπαϊκό μας μέλλον χωρίς το κοινό ιστορικό μας βάθος. Όμως, αυτό το βάθος, αυτές οι

σχέσεις που οικοδομήθηκαν ανά τους αιώνες, σφυρηλάτησαν την κοινή ευρωπαϊκή συνείδηση, η οποία δεν έρχεται σε αντίθεση με την εθνική συνείδηση του κάθε λαού.

Γι' αυτό και μπορούμε να αισθανόμαστε το ίδιο οικεία όταν διαβάζουμε Όμηρο, Δάντη, Σαίξπηρ, Γκαίτε, Θερβάντες ή Ντοστογιέφσκι. Η κοινή πνευματική κληρονομιά μας είναι η σημαντικότερη πνευματική περιουσία μας. Όταν αυτή τεμαχίζεται ή απεμπολείται, υπονομεύεται η ευρωπαϊκή ενότητα. Ενότητα εξωτερική, οικονομική, νομισματική, αμυντική, χωρίς ενότητα ψυχική, συνειδησιακή δεν μπορεί να αντέξει.

Μέρος αυτής της κοινής ευρωπαϊκής κληρονομιάς είναι και η Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης και το οικουμενικό μήνυμα που εκπέμπει για τον σεβασμό των χριστιανικών αξιών που συνδιαμόρφωσαν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Ως ΔΣΟ, μια οργάνωση που στους κόλπους της δραστηριοποιούνται εκπρόσωποι από 25 κοινοβούλια, επιδιώκουμε με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες να αναδείξουμε αυτή την ευρωπαϊκή ενότητα, και κυρίως να προβάλουμε την ανάγκη συμπερίληψης της κοινής χριστιανικής παράδοσης στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού γίνεσθαι.

Παράλληλα, στοχεύουμε και στην προστασία των χριστιανικών μνημείων που απειλούνται όχι μόνον από την φθορά του χρόνου, αλλά και από την ανθρώπινη αμετροέπεια. Όταν πολιτικές αποφάσεις θέτουν εν κινδύνω ναούς οικουμενικά ορόσημα, όπως είναι η Αγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη. Ένα οικοδόμημα πρότυπο αρχιτεκτονικής, που από τον 6^ο αιώνα στέκεται ως σύμβολο της αίγλης του χριστιανισμού στο σταυροδρόμι της Δύσης με την Ανατολή, στην λεγόμενη Νέα Ρώμη.

Στο πλαίσιο αυτό εκδώσαμε τον Τόμο «*Αγία Σοφία: Οι Ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον Κόσμο*», τον οποίον έχουμε την τιμή να παρουσιάσουμε σήμερα ενώπιόν σας. Πρόκειται για μια εμπειριστατωμένη μελέτη που συγκεντρώνει συμβολές πολυεθνικής ομάδας επιστημόνων για τους 37 ιστορικούς ναούς που έχουν αφιερωθεί στη Σοφία του Θεού και εκτείνονται από τις Βρετανικές ακτές ως τα βάθη της Κίνας. Ο Τόμος κυκλοφορεί ήδη σε 15 γλώσσες και τον έχουμε παρουσιάσει σε περισσότερες από 20 πόλεις της Ευρώπης και των ΗΠΑ

Επιτρέψτε μου να υπογραμμίσω ότι ορισμένοι εξ αυτών των ναών έχουν ανεγερθεί στην ιταλική χερσόνησο και δη στην Βενετία -όπου διοργανώσαμε ανάλογη παρουσίαση- στην Καλαβρία, στο Μπενεβέντο και στην Πάδοβα. Ο Τόμος –που θα έχετε τη δυνατότητα να παραλάβετε- περιλαμβάνει πλούσιο φωτογραφικό υλικό και πληροφορίες για το ιστορικό υπόβαθρο, τη ναοδομία και τα στοιχεία εσωτερικής και εξωτερικής διακόσμησης των Ναών της του Θεού Σοφίας.

Η παρουσίαση της εν λόγω έκδοσης -την οποία είχα την τιμή να εγχειρίσω ο ίδιος στον Προκαθήμενο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, τον Πάπα Ρώμης Φραγκίσκο- πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διεθνούς εκστρατείας ενημέρωσης που έχει αναλάβει η ΔΣΟ αναφορικά με την ανιστόρητη και προκλητική απόφαση της τουρκικής ηγεσίας να μετατρέψει, τον Ιούλιο του 2020, τον Ναό της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινούπολης σε ισλαμικό τέμενος.

Μια απόφαση που αποπειράται να χαλκεύσει την ιστορία και να επιβάλει μια εκδοχή που αντίκειται στην αλήθεια, προτάσσοντας την ισχύ έναντι του δικαίου. Το σημαντικότερο, όμως, όλων είναι ότι ο Ναός απειλείται πραγματικά από την αθρόα προσέλευση μουσουλμάνων πιστών. Ήδη έχουν διαπιστωθεί αρκετές φθορές, ενώ και διακεκριμένοι Τούρκοι επιστήμονες

έχουν κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου, ζητώντας να ληφθούν άμεσα μέτρα προστασίας πριν να είναι πλέον αργά.

Δυστυχώς, οι προσπάθειές μας έως σήμερα δεν είχαν το αποτέλεσμα που περιμέναμε, ίσως και γιατί η διεθνής κοινότητα, όπως και η UNESCO, δεν πιέζουν στον βαθμό που θα έπρεπε την τουρκική ηγεσία ώστε να αναθεωρήσει την απόφασή της.

Αντιθέτως, γίναμε μάρτυρες λίαν προσφάτως μιας ακόμη ενέργειας πολιτιστικής βεβήλωσης χριστιανικών βυζαντινών μνημείων με την μετατροπή σε τζαμί της Μονής της Χώρας, με τα απαράμιλλου κάλλους ψηφιδωτά και τις υπέροχες αγιογραφίες.

Οι εξελίξεις αυτές επιβεβαιώνουν την ανάγκη να συνεχίσουμε με ακόμη μεγαλύτερη ένταση την προσπάθειά μας να αφυπνίσουμε τα διεθνή κέντρα ισχύος και επιρροής, τους πολιτικούς και θρησκευτικούς παράγοντες, την ακαδημαϊκή κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών. Πρέπει όλοι να αντιληφθούμε ότι οι εκπτώσεις σε ζητήματα οικουμενικών αξιών, χάριν γεωπολιτικών υπολογισμών, συμβάλλουν στην επικράτηση του αυταρχισμού και του αναθεωρητισμού.

Με αυτά τα λόγια, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους ομιλητές της σημερινής παρουσίασης, την Ερευνήτρια Ιστορίας της Μεσαιωνικής Βυζαντινής Τέχνης του Πανεπιστημίου της Μεσσίνας, κα Αλεξάνδρα Τριφόνοβα και τον Αντιπρόεδρο της Ελληνικής Κοινότητας Στενού, κ. Ιωσήφ Καρμπόνε.

Ειδική μνεία οφείλω στον Σύνδεσμο της ΔΣΟ με τους Καθολικούς φορείς κ. Virgilio Avato για την συμβολή του στην επιτυχή διοργάνωση της επίσκεψής μας στην Σικελία και τη σημερινή παρουσίαση.

Θερμές ευχαριστίες οφείλουμε και προς τον Δήμαρχο του Δήμου Μεσσίνας, κ. Μπασίλε Φεντερίκο, και τον Πρόεδρο της Ελληνικής Κοινότητας Στενού, κ. Δανιήλ Μακρή για τη φιλοξενία και την διοργάνωση της σημερινής εκδήλωσης.

Και βεβαίως να ευχαριστήσω και όλους εσάς για την παρουσία σας σήμερα στην εκδήλωσή μας.